

Torsbacken

Torsbacken ligger på norra sidan om Ledingsjön och gränsar i öster till Ledings by. Till Torsbacken hör även några gårdar på södra sidan av sjön. Byn har mycket vackert läge och bra åkerjord på sydslutningen mot sjön. Här som annorstädes inom socknen brukas ej längre en del jordbruk.

I stort sett är samtliga fastigheter (torp) avsöndrade från Ledings by, och befolkningen är fortfarande kyrkobokförda under Leding, även om Torsbacken bör räknas som en by för sig.

Beträffande namnet är det en befängd tanke, att asaguden Tor skulle ha något med namnet att skaffa. Ortsbor som författaren talat med håller hellre före, att namnet har med någon nybyggare att göra.

Bygden omkring Ledingsjön var befolkad på ett tidigt stadium, även om bebyggelsen var koncentrerad till den del, som vi kallar för Ledings by.

I en resebeskrivning från 1830-talet berättas, att när landshövding, länsman och församlingens kyrkoherde kom resande söderifrån efter hästskjuts på socknens enda landsväg den tiden – Gottne-Björna by – så fanns det ingen bebyggelse i Torsbacken. Där bebyggelse nu finns var det grov timmerskog. Byn är alltså mycket ung, och de första nybyggarna torde ha tillkommit omkring 1850 och tiden därefter.

Fram till våra dagar har idoga nybyggare brutit upp sammanlagt 22 torp i byn. Av dessa torp och deras odlare nämnes följande:

1. Här bosatte sig Lars Olof Öman, f. 1835 i Björnberget, med familj på 1860-talet. Torpet hade påbörjats några år tidigare, då en dräng från Leding fått marken som bröllopsgåva. Det innehades sedan av Israel Öman och efter hans dagar av ett flertal ägare. Den siste ägaren är Gunnar Söderlind.
2. Ett torp upptogs på 1850-talet av en man vid namn Ledin, som sedan flyttade till Krokstaliden. Ny ägare blev Anders Molander d. ä., f. 1830, med familj. Han efterträddes av sonen Anders Molander d. y., f. 1871. Nu innehas torpet av dennes son Manfred Molander.

*Torparen Pelle Sjölund d. ä.,
Torsbacken, f. 1860, d. 1931,
med hustrun Kajsa Stina
Persdotter, f. 1863, d. 1944.*

3. År 1856 inköpte Karl Sondell och hans hustru ett markområde av Ledings byamän för 675 riksdaler. Här bosatte sig Sondells familj, byggde hus och odlade, och år 1902 såldes det till Petrus Sjölund d. ä., f. 1860 i Ryssjön, d. 1931. Denne Sjölund var en arbetsmyra av ovanliga mått. Hans son pensionären Hilmar Sjölund, f. 1896, är nu bosatt på torpet. En annan son Petrus Sjölund d. y., f. 1886, blev bonde i Mattarbodum.
4. En annan nybyggare var Per Jonsson, som bl. a. hade sönerna Per Sjölund, f. 1861, d. 1947, och Janne Persson. Denne Sjölund med familj övertog faderns torp och döptes av folkhumorn till »Pelle Väst» för att skilja sig från den förre namnen, som fick heta »Pelle Öst». Torpet låg på Björna byaskog, varför han även fick bära namnet »Björna Pelle Sjölund». Torpet innehas nu av fru Olga Sedin. Torparen Janne Persson, kallad »Lång-Janne», bosatte sig på en avsöndrad jordbit från broderns torp, och där bor nu mågen Otto Larsson från Nybyn.
5. En tredje Pelle Sjölund, f. 1854 i Mo, d. 1927, kallad »Gottne-Pelle Sjölund» eller »Ladd-Pelle Sjölund», eftersom han brukade göra luddor, hade ett torp, som senare delades i flera mindre torp, som bl. a. innehas av sonen Albin Sjölund och Göte Samuelsson.
6. Kristoffer Holmgren d. ä. upptog vid mitten av 1850-talet ett torp, som sedan övertogs av skomakaren Jonas Westman, f. 1862, kallad »Lill-Westman». Yngve Sedin är den siste ägaren av torpet.

7. Kristoffer Holmgren d. y., f. 1861, upptog i början på seklet det torp, som hans son Hjalmar Holmgren innehar.
8. Anders Andersson tog även upp ett torp, som först hans son Per Johan Andersson, f. 1866, d. 1946, och sedan sonsonen Viktor Andersson, f. 1897, brukat.
9. Den förut nämnde Per Jonsson tog även upp ett annat nybygge, som först övertogs av Per Andersson och år 1903 av Kristoffer Grundström, f. 1874 i Nybyn, d. 1946. Torpet innehas nu av dennes son Johan Grundström.

Slutligen kan nämnas att torpen på södra sidan av sjön, de s. k. Wågströms, Jacke Nilssons och Jacke Byströms torpen tillkom vid samma tid som de övriga. De är nu helt öde. I ett tidigt skede var även Erik Svensson nybyggare där.

Med tanke på att dessa nybyggare och småtorpare levde under mycket enkla förhållanden, var det ett storverk, att de tillsammans bröt upp de stora åkerarealer, som byn har. Dessutom fostrade de stora familjer. Hårt skogsarbete var den födkrok de fick hänga upp sin ekonomi på. Författaren vill även erinra om Anders Jonsson – Anners Jonschn – en annan torpare. Han var bl. a. rännbyggare i Björna lillå, och Anners Jonschrännan påminner sig säkert en del äldre björnabor.

I början av 1890-talet fick byn en injektion liksom andra byar, där rallarna drog fram och byggde järnväg. Och i början på 1900-talet med en viss arbetslöshet nödgades en del torsbacksbor och andra björnabor söka sig arbete i Malmfälten och efter Riksgränsbanan.

Utom de 22 torpen finns nu även 13 semesterstugor, ty byns omgivning är attraktiva. Under sommaren ökas befolkningen därför avsevärt.

Det finns nu i byn 22 hushåll med året-runt-boende. Förr hade jordbrukarna i byn 80–100 kor, 10-talet hästar jämte ungdjur. Nu är antalet kor 20–25 hos fyra jordbrukare.